

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

11 august 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Toma Nadejda

Judecătorii – Cobzac Elena și Timofti Vladimir

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de către condamnatul Mareninov Ruslan, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 27 mai 2021,

A C O N S T A T A T :

1. La 05 mai 2020, condamnatul Mareninov Ruslan, a înaintat judecătorului de instrucție plângere împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, potrivit prevederilor art. 473⁴ alin. (5), (6) din Codul de procedură penală, invocând, că contrar prevederilor art. 3 CEDO a fost deținut în condiții inumane în Penitenciarul nr. 11 - Bălți, pentru care a solicitat să fie despăgubit în valoare bănească.

2. Prin încheierea Judecătoriei Bălți, sediul Central din 22 martie 2021, s-a admis cererea condamnatului Mareninov Ruslan, împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

S-a constatat faptul că, Mareninov Ruslan a fost deținut în perioadele 21.12.2018-15.04.2019, 15.07.2019-22.03.2021 în Penitenciarul nr. 11 - Bălți, adică 731 (șapte sute treizeci și una) zile în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

În condițiile art. 473⁴ alin. (4) Cod de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Mareninov Ruslan, cu 73 (șaptezeci și trei) zile, pentru perioada de 731 (șapte sute treizeci și una) zile în care condamnatul s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 11-Bălți, cu calcularea a 1 zi de reducere pentru 10 zile de detenție.

Termenul pedepsei definitive stabilită lui Mareninov Ruslan prin sentința Judecătoriei Bălți, (sediul Central) din 20.12.2018, de 6 ani închisoare, s-a redus cu 73 (șaptezeci și trei) zile.

În privința perioadei rămase de 1 (una) zi, calculate în condițiile art. 473⁴ alin. (4) Cod de procedură penală (din perioada de 731 zile și care nu a putut fi împărțită la 10),

s-a acordat în calitate de despăgubire condamnatului Mareninov Ruslan, suma de bani în mărime de 50,00 (cincizeci) lei, și anume o unitate convențională pentru ziua în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al R.Moldova.

S-a dispus că încheierea instanței judecătorești privind încasarea mijloacelor bănești urmează a fi executată în condițiile Codului de executare.

3. Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, aceasta în termen la data de 30.03.2021 a fost contestată cu recurs de către Directorul Penitenciarului nr. 11 Bălți, Starii Valerii, care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii Judecătoriei Bălți, cu sediul Central, din 22.03.2021, pronunțarea unei noi hotărâri prin care cererea condamnatului Mareninov Ruslan, împotriva administrației Penitenciarului nr. 11 - Bălți privind condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului, să fie respinsă ca inadmisibilă.

În motivarea recursului a invocat, netemeinicia încheierii instanței de fond, menționând, că articolul 3 CEDO prevede: „Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante”, iar maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidența articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă; el depinde de toate circumstanțele cauzei, precum ar fi durata maltratării, consecințele sale fizice și psihice și, în unele cazuri, de sexul, vârsta și starea sănătății victimei (cauza Ostrovar c. Moldovei, hotărârea din 13 septembrie 2005).

A evidențiat faptul, că Mareninov Ruslan, la data de 31.07.2019, după ce sentința judecătoriei Bălți, sediul Central din 20.12.2018 a devenit executorie, la cererea personală, fiind de acord cu condițiile de detenție din Penitenciarul nr.11 Bălți, în conformitate cu prevederile art. 198 pct. 1) CE, în temeiul ordinului nr.26 din 31.07.2019 a Directorului Penitenciarului nr.11 Bălți, a fost inclus în sectorul de deservire gospodărească la muncă remunerată, primind fiecare lună salariu și fiindu-i luate în calcul zilele privilegiate de muncă care se reduc din termenul de pedeapsă.

A menționat, că condamnatul Mareninov Ruslan a avut și are dreptul la deplasarea liberă pe teritoriul penitenciarului de la deșteptare și până la stingere (6:00-22:00), având acces liber la bibliotecă, ateliere de muncă, birouri de studii, etc., fiind antrenat în diverse activități (munca, vocație, educație, sport și recreere) în conformitate cu orarul zilei. Totodată, în cazul necesității ajutorului medical, condamnatul a avut acces direct la secția medicală ori de câte ori, care se află în incinta penitenciarului.

A reiterat, că în Raportul de evaluare a condițiilor de detenție, prezentat în cadrul ședinței de judecată, au fost prezentate probele, inclusiv și fotografiile, care cu certitudine dovedesc, că pretențiile invocate în plângerea referitor la condițiile de detenție în Penitenciarul nr. 11 Bălți, nu corespund realității.

Reieșind din cele expuse, a considerat că judecătorul de instrucție a examinat cauza formal, în lipsa unei aprecieri obiective a aspectelor de fapt și de drept, în lipsa

unei analize complete, în ansamblu și sub toate aspectele împrejurărilor cazului, fapt ce denotă netemeinicia încheierii judecătorului de instrucție bazată exclusiv pe alegațiile condamnatului și concluziile formulate în Raportul CPT pentru anul 2017, potrivit căruia se prezintă concluzii cu pripire la condițiile de detenție într-un mod general, fără ca în Raportul respectiv să fie indici direcți din care să rezulte că aspectele descrise se referă anume la situația condamnatului Mareninov Ruslan.

3.1. De asemenea în termen, la data de 07.04.2021 încheierea instanței de fond a fost contestată cu recurs și de către avocatul Ciuru Igor în numele condamnatului Mareninov Ruslan, solicitând, admiterea recursului, casarea încheierii Judecătoriei Bălți, sediul Central din 22.03.2021, rejudecarea cauzei cu adoptarea unei noi hotărâri prin care condamnatului Mareninov Ruslan să-i fie redusă cu calcularea a 3 zile de reducere pentru 10 zile de detenție.

În motivarea recursului a invocat faptul, că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, iar instanța de judecată nu a motivat în niciun fel de ce după constatarea circumstanțelor prevăzute la art.473 alin. (3) Cod de procedură penală a redus pedeapsa aplicând calculul de 1 zi de reduceri pentru 10 zile de detenții în condiții precare, or, condițiile de detenție din cadrul Penitenciarului nr.11 Bălți sunt atât de grave, degradante și precare încât în privința condamnatului urma a fi redusă pedeapsa cu 3 zile reducere pentru 10 zile de detenție în condiții precare.

A menționat că mecanismul de reducere 3 zile reducere pentru 10 zile de detenție în condiții precare a fost aplicat în majoritatea hotărârilor judecătorești adoptate în privința altor condamnați deținuți în condiții similare în cadrul Penitenciarului nr.11 Bălți.

A considerat, că instanța de judecată a pronunțat o hotărâre nemotivată prin ce a încălcat art.6 alin. (1) CEDO, or jurisprudența CtEDO în repetate rânduri a statuat necesitatea motivării hotărârilor instanței, unde funcția unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse.

3.2. La fel, încheierea instanței de fond a fost contestată cu recurs și de către condamnatul Mareninov Ruslan care a indicat, că nu este de acord cu soluția adoptată de judecătorul de instrucție, deoarece inițial în cererea depusă în ordinea art. 473⁴ alin. (5), (6) Cod de procedură penală a solicitat acordarea despăgubirii materiale pentru zilele în care s-a constatat că a fost deținut în condiții inumane în quantum de 2 unități convenționale pentru o zi . A solicitat aplicarea Legii nr. 48 din 12.03.2020 în vigoare la 07.04.2020. A apreciat încheierea instanței de fond ca fiind una neîntemeiată și prin care i-au fost încălcate drepturile și libertățile sale, deoarece a considerat că pentru zilele în care se deține în condiții inumane și degradante este în drept să solicite

acordarea unei despăgubiri bănești în mărime de 2 unități convenționale pentru o zi de detenție în condiții inumane.

4. Prin decizia irevocabilă a Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 27 mai 2021 au fost respinse ca nefondate recursurile declarate de directorul Penitenciarului nr. 11 Bălți, Starii Valerii, de avocatul Ciuru Igor în numele condamnatului și de condamnatul Mareninov Ruslan și a fost menținută încheierea Judecătoriei Bălți, sediul Central din 22 martie 2021 fără modificări.

4.1. În motivarea soluției sale, instanța de recurs a reiterat faptul, că judecătorul de instrucție întemeiat a ajuns la concluzia admiterii plângerii condamnatului Mareninov Ruslan cu privire la constatarea încălcării condițiilor de detenție și în consecință reducerea pedepsei penale finale.

5. Nefiind de acord cu decizia instanței de recurs, condamnatul Mareninov Ruslan a depus recurs în anulare, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârii contestate, și să fie transmisă cauza la rejudecare în prima instanță, din motiv că, contrar prevederilor art. 3 CEDO a fost deținut în condiții inumane în Penitenciarul nr. 11 - Bălți.

6. *Examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente.*

În conformitate cu prevederile art. 452 alin. (1) Cod de procedură penală, Procurorul General și adjuncții lui, persoanele menționate în art. 401 alin. (1) pct. 2) și 3), și în numele acestora, apărătorul sau reprezentantul lor legal, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârilor judecătorești **după epuizarea căilor ordinare de atac.**

În corespundere cu prevederile art. 455 alin. (2) pct. 7) Cod de procedură penală cererea de recurs în anulare trebuie să cuprindă motivele recursului în anulare cu menționarea cazurilor prevăzute în art. 453 și cu argumentarea ilegalității hotărârii atacate.

Prin trimitere la dispoziția art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, se menționează că hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise doar la **judecarea cauzei**, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Prin urmare, instanța de recurs remarcă faptul că, dreptul de a declara recurs în anulare, poate fi exercitat numai în privința hotărârilor judecătorești prin care a fost judecată cauza penală în fond, adică hotărârile irevocabile de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal, după epuizarea căilor ordinare de atac, reglementate de Capitolul IV, Secțiunea I și Secțiunea II ale Codului de procedură penală – adică calea apelului și recursului ordinar.

În contextul celor expuse, Colegiul penal conchide că, în ordinea recursului în anulare, potrivit modificărilor din Codul de procedură penală din 27 octombrie 2012, poate fi atacată doar sentința, legalitatea căreia a fost verificată pe căile ordinare de atac – în apel și în recurs și a devenit irevocabilă la momentul pronunțării deciziei instanței de recurs.

Astfel, hotărârile judecătorești, prin care s-au soluționat alte chestiuni decât vinovăția persoanei, nu se supun căilor de atac, prevăzute de lege prin dispoziții imperative, de la care nu se permite nici o derogare, iar în speța dată a fost examinată plângerea condamnatului Mareninov Ruslan împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție.

Raportând prevederile legale menționate supra la cauza dată, instanța de recurs constată, că recurentul contestă decizia instanței de recurs irevocabilă a Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 27 mai 2021, potrivit căreia au fost respinse ca nefondate recursurile declarate de către directorul Penitenciarului nr. 11 Bălți, Starii Valerii, de avocatul Ciuru Igor în numele condamnatului și de condamnatul Mareninov Ruslan și menținută fără modificări încheierea Judecătoriei Bălți, sediul Central din 22 martie 2021, iar o atare decizie nu este susceptibilă de a fi atacată, deoarece nu cade sub incidența categoriilor de hotărâri irevocabile prevăzute la alin. (1) art. 452 Cod de procedură penală, ce pot fi contestate cu recurs în anulare la Curtea Supremă de Justiție.

Așadar, având ca reper prevederile art. 455 alin. (2) pct. 7), art. 453 Cod de procedură penală, instanța decide inadmisibilitatea recursului înaintat, întrucât acesta nu corespunde cerințelor de formă și conținut prevăzute la art. 455 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu art. art. 456, 431 alin. (2), 432 alin. (1), (2) pct. 1), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de către condamnatul Mareninov Ruslan Xxxxx, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 27 mai 2021, deoarece nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 11 august 2021.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Cobzac Elena

Timofti Vladimir